

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ

ДО ПИСЬМОВОЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З РОЗДІЛУ 2

У ФОРМІ ЕСЕ

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АДАПТИВНА ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ»

Самостійна робота з дисципліни «Адаптивна фізична реабілітація» є важливим елементом навчального процесу, мета якої: набуття навичок самостійної роботи студентів з текстами-першоджерелами.

Очікувані компетенції: вміння творчо використовувати отримані знання з адаптивного фізичного виховання при вирішенні педагогічних, навчально-виховних, науково-методичних завдань з врахуванням вікових і індивідуальних відмінностей людей з обмеженими фізичними можливостями; вирішувати теоретичні та практичні проблемні завдання з використанням сучасних методів наукового пізнання; складати програми, планувати, організовувати і здійснювати роботу з фізичного виховання для людей з обмеженими можливостями при різних нозологіях з урахуванням віку; організовувати спортивно-масові та фізкультурно-оздоровчі заходи для людей з обмеженими можливостями при різних нозологіях з урахуванням віку; орієнтуватись в спеціальній науково-педагогічній літературі, здійснювати науково-дослідну роботу з проблем адаптивного фізичного виховання.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

(до написання доповіді-есе)

1. Ознайомтеся з тематикою та списком питань-першоджерел.
2. Оберіть тему та конкретний перелік питань із запропонованих до опрацювання.
3. Опрацюйте обраний перелік питань, представлений у списку літератури, ретельно виокремлюючи при цьому інформацію, яка допоможе Вам письмово розкрити основні проблеми, поставлені у питанні.

Зверніть увагу! Для отримання високого балу за самостійну роботу слід обов'язково опрацювати конкретний перелік питань із запропонованих до розгляду. Використання підручників при написанні есе правомірне лише як допоміжний матеріал. Якщо студент використовує тільки загальну та

навчально-методичну літературу – без першоджерел – оцінка за есе не перевищує репродуктивного рівня.

4. Конкретизуйте власну тему есе згідно обраного переліку питань, використовуючи загальну тему до самостійної роботи, запропоновану викладачем.

5. Дайте відповіді на запропоновані до питання у тій послідовності, яка пропонується.

Або складіть самостійно план Вашого есе згідно обраної теми (5-6 пунктів), маркуючи основну проблематику, яку Ви обрали як значущу для аналізу.

6. Здійсніть письмове оформлення тексту есе, користуючись наступними рекомендаціями:

1. Вимоги до змісту: зміст повинен відображати:

- глибину дослідження обраних праць (праці або фрагмента тексту);

- аналіз власного розуміння проблем (обраної проблеми);

- вміння неупереджено зіставляти різні кути зору на досліджувану проблему;

- критичне визначення власної позиції.

2. Рекомендації щодо структури: самостійна робота повинна мати наступну структуру: план, актуальність обраної теми, зміст (самостійне викладення матеріалу), висновки, список використаної літератури (якщо використано кілька першоджерел).

3. Вимоги до оформлення самостійної роботи:

- Обсяг есе не більше 2-3 стор. А4 (власне текст роботи).

- Матеріал слід підготувати у форматі MS Word, розмір сторінки А4 (всі поля – 2 см), міжрядковий інтервал - 1, шрифт TimesNewRoman, 14 кегль.

- Абзацний відступ ставити автоматично 1 см.

- Текст вирівнюється по ширині.

- В тексті слід використовувати лапки «». Використовуйте їх для цитат, назв творів тощо.

- Посилання давати за зразком [2, с. 45].

Основні програмні теми і тематика до самостійної роботи (зміст):

Самостійне заняття № 6

Тема: *Адаптивне фізичне виховання осіб з вадами слуху*

Теми до написання есе:

1. Розкрийте основні причини порушень слуху.
2. Розкрийте анатомічну структуру слухового аналізатора.
3. У чому полягає механізм звукопровідного та звукосприймаючого апарату?
4. Які захворювання загрожують людині при втраті слуху?
5. Розкрийте діючі класифікації стійких порушень слуху.
6. У чому різниця глухоти і приглухуватості?
7. В чому полягають особливості глухих від народження і пізнооглухлих?
8. Які психофізичні і рухові особливості характерні для слабчучих дітей дошкільного та шкільного віку?
9. Які психофізичні і рухові порушення характерні для глухих дітей?
10. У чому полягають координаційні порушення рухової діяльності глухих?
11. У чому полягає взаємозв'язок слухового і вестибулярного аналізатора та її роль у функції рівноваги?
12. Розкрийте взаємозв'язок основних рухів глухого дитини (бігу, стрибків, метання) з розвитком координаційних здібностей.
13. У чому полягають методичні особливості навчання плаванню слабчучих дітей?
14. Які рухливі ігри можна застосовувати у воді і з якою метою?
15. Розкрийте роль мовної функції для глухих та слабчучих дітей.
16. Які методичні прийоми використовуються для активізації мовленнєвої та пізнавальної діяльності глухих дітей?
17. Які компенсаторні механізми використовуються у розвитку глухих дітей?
18. Який вік є найбільш сприятливим для розвитку швидкісних, силових і швидкісно-силових здібностей дітей з порушенням слуху?
19. Які методи і методичні прийоми застосовуються для комплексного розвитку фізичних якостей?
20. Розкрийте методичні прийоми корекції і розвитку довільної уваги, рухової пам'яті засобами фізичних вправ.

Рекомендована література

1. Адаптивное физическое воспитание и спорт / под ред. Джозефа П. Винника; пер. с англ. И. Андреев. – К. : Олимп. Лит., 2010. – 608 с.
2. Антонюк С. Д. Адаптивное воспитание в практике спортивно-оздоровительной работы: Учеб.-метод. пособие / С. Д. Антонюк, Л. Н. Макарова, А. В. Сычов. – Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г. Р. Державина, 2004. – 543 с.
3. Антонюк С. Д. Современные подходы к адаптации детей с особыми образовательными потребностями: Учеб.-метод. пособие / С. Д. Антонюк, М. В. Хватова, П. В. Климов. – Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г. Р. Державина, 2005. – 243 с.
4. Байкина Н. Г. Основы инвалидного спорта : учеб. пособие для студ. ф-та физ. воспитания, учителей-дефектологов и тренеров по инвалидному спорту / Н. Г. Байкина, Я. В. Крет. – Запорожье : ЗГУ, 2002. – 58 с.
5. Бегидова Т. П. Основы адаптивной физической культуры: Учеб. Пособие. / Т. П. Бегидова – М. : Физкультура и Спорт, 2007. – 192 с.

6. Бріскін Ю. А. Спорт інвалідів: [підручник] / Ю. А. Бріскін. – К. : Олімпійська література, 2006. – 124 с.
7. Гросс Н. А. Физическая реабилитация детей с нарушениями функций опорно-двигательного аппарата / Н. А. Гросс. – М., 2000. – 224 с.
8. Евсеев С. П. Адаптивная физическая культура : учебное пособие / С. П. Евсеев, Л. В. Шапкова. – М. : Советский спорт, 2000. – 240 с.
9. Литош Н. Л. Адаптивная физическая культура. Психолого-педагогическая характеристика детей с нарушениями развития : учеб. пособие / Н. Л. Литош. – М. : СпортАкадемПресс, 2002 – 140 с.
10. Теорія і методика фізичного виховання. / Методика фізичного виховання різних груп населення / за ред. Т. Ю. Круцевич. / Т.2 – К. : Олімпійська література. – 2008. – 367 с.
11. Шапкова Л. В. Частные методики адаптивной физической культуры : учебное пособие / Л. В. Шапкова. – М. : Советский спорт, 2003. – 464 с.

Додаткова:

1. Про введення посади спеціалістів з фізичної реабілітації: Лист Міністерства охорони здоров'я України від 5 листопада 2001 р. №11.03.04/22.
2. Виноградова Р. Н. Об опыте работы по интеграции в общество людей с ограниченными возможностями в Германии // Соц. и клин. психиатрия. — 2000. — Т. 10. — № 4. — С. 72–73.
3. Выготский Л. С. Основы дефектологии // Собр. соч. — М., 1983. — Т. 5.
4. Дегонская Е. В. Метод “Вилкион” – терапии в лечении сопутствующей соматической патологии у детей с церебральным параличом // Укр. вісн. психоневрології. — 2002. — Т. 10. — №2. — С. 203–204.
5. Зелинская Д. И., Белова Л. С. Детская инвалидность. — М., 2001. — 136 с.
- Корнев Н. М. Международные подходы к оценке последствий заболеваний и травм // Ортопедия, травматология и протезирование. — 2001. — № 3. — С. 23 – 25.

Самостійне заняття №7

Тема: Адаптивне фізичне виховання осіб з вадами зору

Теми до написання есе:

1. Дайте характеристику основних зорових функцій.
2. Дайте характеристику основним очних захворювань, що найбільш часто зустрічаються у дітей шкільного віку.
3. Як ви розумієте термін «дитина з порушенням зору»?
4. Охарактеризуйте особливості фізичного розвитку дітей із зоровою деградацією.
5. Охарактеризуйте особливості психічного розвитку дітей з порушенням зору.
6. У чому полягає корекційна спрямованість адаптивного фізичного виховання дітей з деградацією зору?
7. Перерахуйте протипоказання при регулюванні фізичного навантаження дітей шкільного віку з порушенням зору.
8. При будь-яких офтальмологічних захворюваннях передбачені протипоказання і до яких видів фізичних вправ?
9. Перерахуйте завдання (загальні та корекційні) адаптивного фізичного виховання дітей з деградацією зору.
10. Перерахуйте методи і методичні прийоми навчання дітей з деградацією зору руховим діям.
11. Які збережувальні функції необхідно розвивати у сліпих і слабозорких дітей на уроках фізичного виховання?
12. Які орієнтири використовують незрячі школярі в процесі фізичного виховання?
13. У чому полягає корекційна? спрямованість рухливих ігор?

14. Дайте характеристику структури і змісту уроку корекційної спрямованості.
15. У чому полягають особливості навчання незрячих дітей плаванню?
16. Перелічіть форми підвищення рухової активності дітей з депривацією зору.
17. Перерахуйте особливості спілкування з дітьми, що мають зорові порушення
18. Перелічіть умови попередження травматизму в процесі занять фізичними вправами.

Рекомендована література

1. Адаптивное физическое воспитание и спорт / под ред. Джозефа П. Винника; пер. с англ. И. Андреев. – К. : Олимп. Лит., 2010. – 608 с.
 2. Антонюк С. Д. Адаптивное воспитание в практике спортивно-оздоровительной работы: Учеб.-метод. пособие / С. Д. Антонюк, Л. Н. Макарова, А. В. Сычов. – Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г. Р.Державина, 2004. – 543 с.
 3. Антонюк С. Д. Современные подходы к адаптации детей с особыми образовательными потребностями: Учеб.-метод. пособие / С. Д. Антонюк, М. В. Хватова, П. В.Климов. – Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г.Р.Державина, 2005. – 243 с.
 4. Байкина Н. Г. Основы инвалидного спорта : учеб. пособие для студ. ф-та физ. воспитания, учителей-дефектологов и тренеров по инвалидному спорту / Н. Г. Байкина, Я. В. Крет. – Запорожье : ЗГУ, 2002. – 58 с.
 5. Бегидова Т. П. Основы адаптивной физической культуры: Учеб. Пособие. / Т. П. Бегидова – М. : Физкультура и Спорт, 2007. – 192 с.
 6. Бріскін Ю. А. Спорт інвалідів: [підручник] / Ю. А. Бріскін. – К. :Олімпійськалітература, 2006. – 124 с.
 7. Гросс Н. А. Физическая реабилитация детей с нарушениями функций опорно-двигательного аппарата / Н. А. Гросс. – М., 2000. – 224 с.
 8. Евсеев С. П. Адаптивная физическая культура : учебное пособие / С. П. Евсеев, Л. В. Шапкова. – М. : Советский спорт, 2000. – 240 с.
 9. Литош Н. Л. Адаптивная физическая культура. Психолого-педагогическая характеристика детей с нарушениями развития : учеб. пособие / Н. Л. Литош. – М. :СпортАкадемПресс, 2002 –140 с.
 10. Теорія і методика фізичного виховання. / Методика фізичного виховання різних груп населення / за ред. Т. Ю. Круцевич. / Т.2 – К. :Олімпійськалітература. – 2008. – 367 с.
 11. Шапкова Л. В. Частные методики адаптивной физической культуры : учебное пособие / Л. В. Шапкова. – М. : Советский спорт, 2003. – 464 с.
- Додаткова:**
1. Про введення посади спеціалістів з фізичної реабілітації: Лист Міністерства охорони здоров'я України від 5 листопада 2001 р. №11.03.04/22.
 2. Виноградова Р. Н. Об опыте работы по интеграции в общество людей с ограниченными возможностями в Германии // Соц. и клин. психиатрия. — 2000. — Т. 10. — № 4. — С. 72–73.
 3. Выготский Л. С. Основы дефектологии // Собр. соч. — М., 1983. — Т. 5.
 4. Дегонская Е. В. Метод “Вилкион” – терапии в лечении сопутствующей соматической патологии у детей с церебральным параличом // Укр. вісн. психоневрології. — 2002. — Т. 10. — №2. — С. 203–204.
 5. Зелинская Д. И., Белова Л. С. Детская инвалидность. — М., 2001. — 136 с.
- Коренев Н. М. Международные подходы к оценке последствий заболеваний и травм // Ортопедия, травматология и протезирование. — 2001. — № 3. – С. 23 – 25.

Самостійне заняття №8

Тема: Адаптивне фізичне виховання при порушеннях опорно-рухового апарату

Теми до написання есе:

1. Дайте визначення вертеброгенних мієлопатій. Назвіть захворювання хребта, що викликають ураження спинного мозку. Перелічіть основні фактори, що викликають мієлопатію.
2. Дайте загальну характеристику хребетно-спинномозкової травми. Визначте поняття механічної та неврологічної нестабільності хребта.
3. Охарактеризуйте етапи травматичної хвороби спинного мозку.
4. Охарактеризуйте способи оцінки неврологічного статусу пацієнта. Класифікація Френкеля (1968), ASIA (1992), Індекси моторики і чуттєвості.
5. Способи оцінки локомоторних можливостей пацієнта і здатності до підтримання вертикальної пози.
6. Охарактеризуйте способи оцінки адаптаційного статусу пацієнта. Індекс функціональної активності та незалежності (S. Katz, 1963).
7. Опишіть клінічні прояви мієлопатії. Охарактеризуйте рухові порушення в залежності від характеру, повноти і рівня поразки СМ.
8. Опишіть розлади чутливості при мієлопатії.
9. Охарактеризуйте розлади функції тазових органів при мієлопатії.
10. Дайте характеристику вторинних проявів мієлопатії.
11. Охарактеризуйте спастичність м'язів і способи її оцінки. Шкала спастичності Ashworth. Оцініть позитивну і негативну сторони спастичності, необхідність та способи її зниження.
12. Дайте характеристику нейрогенних контрактур і способи їх профілактики.
13. Дайте визначення остеопорозу, способи його профілактики, заходи безпеки при заняттях фізичними вправами.
14. Охарактеризуйте вегетативні розлади при мієлопатії. Профілактика пролежнів.
15. Розвиток методів реабілітаційного лікування (історичний аспект).
16. Методи розвитку сили м'язів. Поступається долає режими. Розвиток сили з допомогою блокової системи (за Ст. І Дікулю, 1992).
17. Розвиток сили і силової витривалості за допомогою біологічного зворотного зв'язку (БЗЗ).
18. Завдання та методика навчання підтримання вертикальної пози.
19. Методика проведення тренувань на тредмиле при вертикальній розвантаженні.
20. Використання електростимуляції в реабілітаційному лікуванні пацієнтів з парезами. Багатоканальна функціональна електростимуляція м'язів в ходьбі (по А. С. Витензону).
21. Поняття про спінальної локомоторної активності. Способи ініціації спінальної локомоторної активності.
22. Тренування спінальної локомоторної активності як основа відновлення ходьби. Етапи рухової реабілітації.

Рекомендована література

1. Адаптивное физическое воспитание и спорт / под ред. Джозефа П. Винника; пер. с англ. И. Андреев. – К. : Олимп. Лит., 2010. – 608 с.
2. Антонюк С. Д. Адаптивное воспитание в практике спортивно-оздоровительной работы: Учеб.-метод. пособие / С. Д. Антонюк, Л. Н. Макарова, А. В. Сычов. – Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г. Р. Державина, 2004. – 543 с.

3. Антонюк С. Д. Современные подходы к адаптации детей с особыми образовательными потребностями: Учеб.-метод. пособие / С. Д. Антонюк, М. В. Хватова, П. В. Климов. – Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г.Р.Державина, 2005. – 243 с.
4. Байкина Н. Г. Основы инвалидного спорта : учеб. пособие для студ. ф-та физ. воспитания, учителей-дефектологов и тренеров по инвалидному спорту / Н. Г. Байкина, Я. В. Крет. – Запорожье : ЗГУ, 2002. – 58 с.
5. Бегидова Т. П. Основы адаптивной физической культуры: Учеб. Пособие. / Т. П. Бегидова – М. : Физкультура и Спорт, 2007. – 192 с.
6. Бріскін Ю. А. Спорт інвалідів: [підручник] / Ю. А. Бріскін. – К. : Олімпійська література, 2006. – 124 с.
7. Гросс Н. А. Физическая реабилитация детей с нарушениями функций опорно-двигательного аппарата / Н. А. Гросс. – М., 2000. – 224 с.
8. Евсеев С. П. Адаптивная физическая культура : учебное пособие / С. П. Евсеев, Л. В. Шапкова. – М. : Советский спорт, 2000. – 240 с.
9. Литош Н. Л. Адаптивная физическая культура. Психолого-педагогическая характеристика детей с нарушениями развития : учеб. пособие / Н. Л. Литош. – М. : СпортАкадемПресс, 2002 – 140 с.
10. Теорія і методика фізичного виховання. / Методика фізичного виховання різних груп населення / за ред. Т. Ю. Круцевич. / Т.2 – К. : Олімпійська література. – 2008. – 367 с.
11. Шапкова Л. В. Частные методики адаптивной физической культуры : учебное пособие / Л. В. Шапкова. – М. : Советский спорт, 2003. – 464 с.

Самостійне заняття № 9

Тема: Адаптивне фізичне виховання при дитячому церебральному паралічі

Теми до написання есе:

- 1 Які порушення переважно спостерігаються при ДЦП?
2. Які форми ДЦП зустрічаються найбільш часто?
3. При якій формі ДЦП виявляються найбільш важкі рухові, мовні та психічні порушення?
- 4 Які рефлексні необхідно розвивати у дітей з ДЦП?
5. Які м'язи найбільш спастичні при ДЦП?
- 6 Які м'язи найбільш ослаблені при ДЦП?
7. Які вправи стимулюють психіку при ДЦП?
8. Які вправи стимулюють мову при ДЦП?
9. Якими вправами доцільно розслабляти дистальні відділи кінцівок?
10. Яка типова порочна установка формується при ДЦП у верхніх кінцівках?
- 11 Яка типова порочна установка формується при ДЦП у нижніх кінцівках?
12. Якими засобами тренується функція рівноваги при ДЦП?
- 13 Які вправи допомагають формувати випрямні рефлексії?
14. Які засоби використовуються для формування сидіння?
- 15 Які засоби використовуються для формування повзання?
16. Які засоби використовуються для формування стояння і ходьби?
17. Які завдання вирішуються на заняттях з адаптивному фізичного виховання при ДЦП?
18. Якими вправами на ф'їтболах можна зменшити дію позотонічних рефлексів?
19. Якими діагностичними тестами можна оцінити ефективність корекції рухових порушень при ДЦП?

Рекомендована література

1. Адаптивное физическое воспитание и спорт / под ред. Джозефа П. Винника; пер. с англ. И. Андреев. – К. : Олимп. Лит., 2010. – 608 с.
2. Антонюк С. Д. Адаптивное воспитание в практике спортивно-оздоровительной работы: Учеб.-метод. пособие / С. Д. Антонюк, Л. Н. Макарова, А. В. Сычов. – Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г. Р. Державина, 2004. – 543 с.
3. Антонюк С. Д. Современные подходы к адаптации детей с особыми образовательными потребностями: Учеб.-метод. пособие / С. Д. Антонюк, М. В. Хватова, П. В. Климов. – Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г. Р. Державина, 2005. – 243 с.
4. Байкина Н. Г. Основы инвалидного спорта : учеб. пособие для студ. ф-та физ. воспитания, учителей-дефектологов и тренеров по инвалидному спорту / Н. Г. Байкина, Я. В. Крет. – Запорожье : ЗГУ, 2002. – 58 с.
5. Бегидова Т. П. Основы адаптивной физической культуры: Учеб. Пособие. / Т. П. Бегидова – М. : Физкультура и Спорт, 2007. – 192 с.
6. Бріскін Ю. А. Спорт інвалідів: [підручник] / Ю. А. Бріскін. – К. : Олімпійська література, 2006. – 124 с.
7. Гросс Н. А. Физическая реабилитация детей с нарушениями функций опорно-двигательного аппарата / Н. А. Гросс. – М., 2000. – 224 с.
8. Евсеев С. П. Адаптивная физическая культура : учебное пособие / С. П. Евсеев, Л. В. Шапкова. – М. : Советский спорт, 2000. – 240 с.
9. Литош Н. Л. Адаптивная физическая культура. Психолого-педагогическая характеристика детей с нарушениями развития : учеб. пособие / Н. Л. Литош. – М. : СпортАкадемПресс, 2002 – 140 с.
10. Теорія і методика фізичного виховання. / Методика фізичного виховання різних груп населення / за ред. Т. Ю. Круцевич. / Т.2 – К. : Олімпійська література. – 2008. – 367 с.
11. Шапкова Л. В. Частные методики адаптивной физической культуры : учебное пособие / Л. В. Шапкова. – М. : Советский спорт, 2003. – 464 с.

Самостійне заняття № 10

Тема: Методи контролю ефективності освітнього процесу в адаптивному фізичному вихованні

Теми до написання есе:

1. Спрямованість рекреативно-оздоровчого спорту
2. Труднощі освоєння техніки спортсменом-інвалідом (на прикладі різних нозологічних груп)?
3. Розкрийте педагогічні прийоми корекції і компенсації рухових порушень в процесі спортивного тренування.
4. Назвіть і розкрийте методи самовиховання.
5. Розкрийте роль функціональних зв'язків адаптивного фізичного виховання з іншими соціальними процесами і явищами.
6. Роль гри в процесі соціалізації особистості.
7. Розкрийте варіанти інтеграції, можливі у фізичному вихованні дітей-інвалідів та дітей з обмеженим здоров'ям.
8. Особливості інтеграції дітей-інвалідів у інших країнах.
9. Що в себе включає медична діагностика?
10. Оцінка психофізіологічного і фізичного розвитку на основі сигмальних відхилень від середньої арифметичної величини?

12. Програма дослідження довільних рухових реакцій дітей і підлітків, розроблена Т. Круцевич?
13. Методи вивчення сили нервової системи?
14. Методи дослідження лабільності нервової системи

Рекомендована література

1. Адаптивное физическое воспитание и спорт / под ред. Джозефа П. Винника; пер. с англ. И. Андреев. – К. : Олимп. Лит., 2010. – 608 с.
2. Антонюк С. Д. Адаптивное воспитание в практике спортивно-оздоровительной работы: Учеб.-метод. пособие / С. Д. Антонюк, Л. Н. Макарова, А. В. Сычов. – Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г. Р. Державина, 2004. – 543 с.
3. Антонюк С. Д. Современные подходы к адаптации детей с особыми образовательными потребностями: Учеб.-метод. пособие / С. Д. Антонюк, М. В. Хватова, П. В. Климов. – Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г. Р. Державина, 2005. – 243 с.
4. Байкина Н. Г. Основы инвалидного спорта : учеб. пособие для студ. ф-та физ. воспитания, учителей-дефектологов и тренеров по инвалидному спорту / Н. Г. Байкина, Я. В. Крет. – Запорожье : ЗГУ, 2002. – 58 с.
5. Бегидова Т. П. Основы адаптивной физической культуры: Учеб. Пособие. / Т. П. Бегидова – М. : Физкультура и Спорт, 2007. – 192 с.
6. Бріскін Ю. А. Спорт інвалідів: [підручник] / Ю. А. Бріскін. – К. : Олімпійська література, 2006. – 124 с.
7. Гросс Н. А. Физическая реабилитация детей с нарушениями функций опорно-двигательного аппарата / Н. А. Гросс. – М., 2000. – 224 с.
8. Евсеев С. П. Адаптивная физическая культура : учебное пособие / С. П. Евсеев, Л. В. Шапкова. – М. : Советский спорт, 2000. – 240 с.
9. Литош Н. Л. Адаптивная физическая культура. Психолого-педагогическая характеристика детей с нарушениями развития : учеб. пособие / Н. Л. Литош. – М. : СпортАкадемПресс, 2002 – 140 с.
10. Теорія і методика фізичного виховання. / Методика фізичного виховання різних груп населення / за ред. Т. Ю. Круцевич. / Т.2 – К. : Олімпійська література. – 2008. – 367 с.
11. Шапкова Л. В. Частные методики адаптивной физической культуры : учебное пособие / Л. В. Шапкова. – М. : Советский спорт, 2003. – 464 с.